

**YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN
TUOMIO (laajennettu ensimmäinen jaosto)
18 päivänä syyskuuta 1996 ***

Asiassa T-353/94,

Postbank NV, alankomaalainen yhtiö, Amsterdam, edustajinaan asianajajat O. W. Brouwer ja F. P. Louis, Bryssel, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto M. Loesch, 11 rue Goethe,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet B. J. Drijber ja W. Wils, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii komission sen päätöksen kumoamista, joka sisältyi 23.9.1994 ja 3.—4.10.1994 päivättyihin komission kirjeisiin ja jossa hyväksyttiin se, että kolmannet yritykset esittävät kansallisissa oikeudenkäynneissä väitetiedoksiannon ja kuulemispöytäkirjan, jotka komissio on antanut niille hallinnollisen menettelyn aikana,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN
TUOMIOISTUIN (laajennettu ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti A. Saggio sekä tuomarit C. W. Bellamy,
A. Kalogeropoulos, V. Tiili ja R. M. Moura Ramos,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Palacio González,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.12.1995 pidetyssä suullisessa käsit-
telystä esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Tosiseikat ja oikeudenkäyntimenettely

— *Menettely komissiossa*

1 Postbank NV (jäljempänä Postbank), Alankomaat, on sopimuspuolena Gemeen-
schappelijke Stortings — en Acceptgiro Procedure -sopimuksessa (sopimus yhtei-
sestä menettelystä maksulomakkeiden/siirtolomakkeiden käsittelyssä, jäljempänä
GSA-sopimus). Kyseisen sopimuksen sopimuspuolina on useita alankomaalaisia
pankkeja ja sopimuksella otettiin käyttöön yhteinen menettely maksulomak-
keiden/siirtolomakkeiden käsittelyssä sellaisten esipainettujen siirtolomakkeiden
avulla, jotka ovat luettavissa optisella lukijalla.

- 2 Nederlandse Vereniging van Banken (alankomaalainen pankkiyhdistys, jäljempänä NVB) ilmoitti 10.7.1991 komissiolle sopimuksesta neuvoston 6.2.1962 antaman perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäisen täytäntöönpanoasetuksen N:o 17 (EYVL 1962, 13, s. 204, jäljempänä asetus N:o 17) 4 artiklan mukaisesti. Sopimusta muutettiin hallinnollisen menettelyn aikana, erityisesti sopimuksen hinnoittelujärjestelmän osalta.

- 3 Tämän ilmoittamisen jälkeen kyseisen siirtolomakemallin käyttäjät tekivät komissiolle useita valituksia. Valituksen kohteena olivat tietyt pankit, joista yksi on kantaja.

- 4 Komissio esitti NVB:lle ja muille alankomaalaisille pankeille tietojensaantipyynnöjä asetuksen N:o 17 11 artiklan mukaisesti. Erityisesti vuosina 1991—1992 komissio pyysi ja vastaanotti kantajalta kolmesti tietoja ja asiakirjoja.

- 5 Komissio osoitti 14.6.1993 NVB:lle väitetiedoksiannon koskien GSA-sopimusta ja määräsi, että asianosaisia kuultaisiin 28.10.1993.

- 6 NVB vastasi väitetiedoksiantoon 17.9.1993 päivämällään kirjeellä.

- 7 Asianosaisia kuultiin komissiossa 28.10.1993.

Kansallisissa tuomioistuimissa vireillä olevat oikeudenkäynnit ja pyyntö siitä, että kansallisille tuomioistuimille voitaisiin esittää komissiossa vireillä olevan hallinnollisen menettelyn asiakirjat

- 8 Vuonna 1992 NUON Veluwse Nutsbedrijven NV (jäljempänä NUON) ja Maatschappij Electriciteit en Gas Limburg NV (jäljempänä Mega Limburg), jotka ovat GSA-sopimuksen mukaista siirtolomakemallia käyttäviä julkisia yrityksiä, nostivat kaksi kannetta Arrondissementsrechtbank te Amsterdamissa ja näissä kanteissa kyseenalaistettiin kyseisten lomakkeiden uuden hinnoittelujärjestelmän laillisuus ja ne oli nostettu Postbankia ja ABN Amro Bank NV:tä (jäljempänä ABN) vastaan.
- 9 Arrondissementsrechtbank hylkäsi nämä kanteet 20.1. ja 7.4.1993 antamallaan tuomioilla. NUON ja Mega Limburg valittivat näistä tuomioista Gerechtshof te Amsterdamiin.
- 10 Samaan aikaan komissio oikeutti nämä kaksi yritystä osallistumaan 28.10.1993 pidettävään kuulemiseen, vaikka nämä kyseiset yritykset eivät olleetkaan muodollisesti valittajia komissiossa vireillä olevassa hallinnollisessa menettelyssä. Jotta yritykset voisivat valmistautua tähän kuulemiseen, komissio antoi niille 4.10.1993 päivämällään kirjeellä 14.6.1993 päivätyn väitetiedoksiannon kokonaisuudessaan ilman liitteitä. Kirjeessään komissio täsmensi, että mainittuun väitetiedoksiantoon sisältyneitä tietoja voitaisiin käyttää vain kuulemistilaisuuden valmistelussa. Komissio korosti, että ”näiden tietojen mikään muu käyttö, esimerkiksi oikeudenkäynneissä, ei ollut sallittua” ja että oli ”kiellettyä antaa niitä millään tavoin tiedoksi kolmansille”.
- 11 NVB esitti 27.10.1993 päivätyssä kirjeessään ja 28.10.1993 pidetyssä kuulemistilaisuudessa vastalauseensa siitä, että komissio oli antanut väitetiedoksiannon kokonaisuudessaan kolmansien tiedoksi antamatta pankkiyhdistykselle etukäteen tilai-

suutta esittää huomautuksensa tällaisesta aloitteesta. NVB korosti 27.10.1993 päivätyssä kirjeessään erityisesti sitä, että komission ”olisi pitänyt ilmoittaa (NVB:lle) aikomuksestaan lähettää väitetiedoksianto kokonaisuudessaan ja antaa (NVB:lle) mahdollisuus vastustaa tätä lähettämistä tai osoittaa väitetiedoksiannon sellaiset osat, joita olisi pidettävä liikesalaisuuksina”. Tältä osin NVB korosti komissiossa pidetyssä kuulemisessa, että komission kilpailupääosasto (jäljempänä PO IV) odotti 8.10.1993 asti antaakseen NVB:lle tiedoksi NUONin ja Mega Limburgin 6.9.1993 esittämän pyynnön. Siten ”NVB ei (olisi) voinut reagoida tähän kirjeeseen vastatessaan väitetiedoksiantoon 17.9.1993”.

- 12 NUON ja Mega Limburg pyysivät komissiolta 30.8.1994 päiväämässään kirjeessä, että komissio ”sallisi” niiden esittää Gerechtshof te Amsterdamille komission niille antaman version väitetiedoksiannosta samoin kuin 28.10.1993 pidetyn kuulemistilaisuuden pöytäkirjan. Pyyntönsä tueksi ne kiistivät, että komissiolla olisi mitään toimivaltaa kieltää niitä esittämästä näitä asiakirjoja kansallisessa oikeudenkäynnissä. Ne katsoivat, että oli ”valitettavaa, että kun kaikilla oikeudenkäynnin asianosaisilla (oli) tieto väitetiedoksiannosta ja kuulemispöytäkirjasta, Gerechtshofin jäsenet, joiden (oli) — — annettava ratkaisunsa (näiden sopimusten) yhteensopivuudesta yhteisön kilpailuoikeuden kanssa, eivät (tuntisi) näitä asiakirjoja”. NUONin ja Mega Limburgin mukaan nämä asiakirjat olivat ”luotettavin ja itsenäinen näkökanta komissiossa (vireillä olevassa) menettelyssä” ja ne voisivat antaa ”Gerechtshofille mahdollisuuden keinon löytämiseen komissiolta täsmällisempien tietojen pyytämiseksi”. Lisäksi ne arvioivat, että komission päätös, jossa tämä tiedoksianto sallittaisiin, ei voisi ”vahingoittaa alankomaalaisten pankkien puolustautumisoikeuksia ottaen huomioon, että niillä (oli) aina mahdollisuus, myös kansallisessa oikeudenkäynnissä, antaa vastine, jonka ne (olivat) laatineet vastauksena väitetiedoksiantoon”.

- 13 PO IV ilmoitti 23.9.1993 päivätyllä telekopiolla NUONille ja Mega Limburgille, että aikaisempi 4.10.1993 päivätyyn kirjeeseen sisältynyt rajoitus, joka liittyi ”(niille) annetun väitetiedoksiannon version käyttämiseen kansallisissa oikeuden-

käynneissä, oli (käynyt) perusteettomaksi ja siten (se oli) vanhentunut”. Tämän kirjeen kopio lähetettiin tavallisessa postissa Postbankille, joka ilmoitti vastaanottaneensa sen 27.9.1994.

- 14 NUON ja Mega Limburg lähettivät 23.9.1994 Gerechtshof te Amsterdamille kopion väitetiedoksiannosta (ilman kuulemista koskevaa selostusta) ja ne ilmoittivat tästä kantajalle.
- 15 Postbank vaati komissiota 30.9.1994 päivätyllä kirjeellään peruuttamaan tekemänsä 23.9.1994 päivätyyn kirjeeseen sisältyneen päätöksen. Postbank korosti nimenomaisesti, että tämä päätös oli ”yhteisön oikeuden vastainen ja erityisesti EY:n perustamissopimuksen 214 artiklan ja asetuksen N:o 17 vastainen”. Kantajan mukaan väitetiedoksianto näet perustui suoraan tai epäsuoraan tietoihin, joita komissio oli vastaanottanut hallinnollisen menettelyn aikana ja jotka sekä NVB että Postbank olivat ”nimenomaisesti luokitelleet liikesalaisuuksiksi”. Väitetiedoksianto perustui siten tietoihin, jotka kantajan mukaan voitiin antaa kolmansille tiedoksi vain, jos ne olivat tarpeellisia komission aloittaman menettelyn kulun kannalta (asetuksen N:o 17 20 artikla) ja jos tällaisesta päätöksestä oli ilmoitettu asianosaisille ja annettu niille tilaisuus vastustaa kyseistä päätöstä tai valvoa, ettei mitään liikesalaisuuksia ilmaista.
- 16 PO IV vastasi 3.—4.10.1994 päivätyssä kirjeessään, ettei se nähnyt mitään syytä peruuttaa 23.9.1994 päivätyssä kirjeessä omaksumaansa kantaa. PO IV täsmensi, että se oli pyrkinyt kyseisellä kirjeellä ainoastaan osoittamaan, että sellaisia asianosaisia, joilla jo oli hallussaan tiettyjä asiakirjoja, tässä tapauksessa väitetiedoksianto (ilman liitteitä) ja kuulemispöytäkirja, ”ei (voitu) estää esittämästä näitä asiakirjoja kansallisessa tuomioistuimessa”, koska tällaisilla asianosaisilla ei ollut velvollisuutta ”pyytää lupaa tässä tarkoituksessa”.

Oikeudenkäyntimenettely yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

- 17 Kantaja nosti esillä olevan kanteen, jota koskevan kannekirjelmän se toimitti 22.10.1994 yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon ja jossa vaadittiin komission 23.9.1994 päivättyyn kirjeeseen sisältyneen päätöksen (jäljempänä päätös) kumoamista samoin kuin 3.—4.10.1994 tehdyn vahvistamis-päätöksen kumoamista.
- 18 Kantaja vaati samoin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaamoon 22.10.1994 toimittamallaan erillisellä asiakirjalla perustamissopimuksen 185 ja 186 artiklan mukaisesti kanteen kohteena olevan päätöksen täytäntöönpanon lyk-käämistä samoin kuin sellaisen määräyksen antamista komissiolle, jonka mukaan kyseisen toimieliimen on pidettävä voimassa kielto, jonka se oli liittännyt väitetie-doksiannon antamiseen NUONille ja Mega Limburgille ja joka koski väitetiedok-siannon käyttämisestä kansallisissa oikeudenkäynneissä, ja sitä että komissio määrää siten NUONin ja Mega Limburgin ottamaan kyseiset asiakirjat takaisin kansalli-silta tuomioistuimilta tai kolmansilta, jotka ovat mahdollisesti saaneet niistä kopion.
- 19 Valitoimista päättävä tuomioistuin hyväksyi tämän vaatimuksen osittain asiassa T-353/94 R, Postbank v. komissio, 1.12.1994 antamallaan määräyksellä (Kok. 1994, s. II-1141). Yhtäältä se määräsi päätöksen täytäntöönpanon lykättäväksi ja toisaalta se määräsi komission ”lähettämään määräyksestä kopion viipymättä” 23.9.1994 päivätyn kirjeen vastaanottajille.
- 20 Komissio lähetti tästä määräyksestä kopion NUONille ja Mega Limburgille 2.12.1994.

Kansallisten oikeudenkäyntien jatkaminen

- 21 Kantaja ilmoitti 5.12.1994 telekopiolla komissiolle, että NUON ja Mega Limburg aikoivat esittää riidanalaiset asiakirjat Gerechtshof te Amsterdamissa pidettävissä suullisissa käsittelyissä. Jotta NUON ja Mega Limburg eivät tekisi tätä, vastaaja lähetti niille samana päivänä telekopion ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin määräyksestä antaakseen niille tiedon 23.9.1994 päivättyyn kirjeeseen sisältyneen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämisestä.
- 22 Kuitenkin NUON ja Mega Limburg esittivät väitetiedoksiannon suullisen käsittelyn aikana Postbankin ja ABN:n vastustuksesta huolimatta.
- 23 Gerechtshof hylkäsi 16.2.1995 antamallaan tuomioilla NUONin (asia NUON v. Postbank) ja Mega Limburgin (asia Mega Limburg v. ABN) valitukset. Tuomioistuimien päätöksiä jättää väitetiedoksiannon huomioimatta tuomiossaan.

Asian käsittelyn jatkaminen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa

- 24 Tällä välin esillä olevan asian kirjallinen käsittely jatkui normaalisti. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti sitten aloittaa suullisen käsittelyn ilman edeltäviä asian selvittämistoimia.
- 25 Asianosaisten huomautukset ja heidän vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin suullisiin kysymyksiin kuultiin 14.12.1995 pidetyssä suullisessa käsittelyssä.

Asianosaisten vaatimukset

26 Kantaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa 23.9.1994 ja 3.—4.10.1994 päivättyihin kirjeisiin sisältyneen komission päätöksen;

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

27 Vastaaja vaatii, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— ensisijaisesti jättää kanteen tutkimatta;

— toissijaisesti hylkää kanteen perusteettomana;

— velvoittaa joka tapauksessa kantajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

28 Komissio väittää, että esillä oleva kanne on jätettävä tutkimatta, ja esittää neljä oikeudenkäyntiväitettä. Ensimmäinen koskee sitä, että kanne on nostettu liian myöhään, toinen kantajalle vastaisen toimenpiteen puuttumista, kolmas kantajan oikeussuojan tarpeen puuttumista ja neljäs kanteen kohteen puuttumista.

Ensimmäinen ja toinen oikeudenkäyntiväite, jotka koskevat kanteen nostamista liian myöhään ja kantajalle vastaisen toimenpiteen puuttumista

Yhteenveto asianosaisten perusteluista

- 29 Näyttääkseen sen, että kanne on nostettu liian myöhään ja että kantajalle vastainen toimenpide puuttuu, komissio lähtee olettamuksesta, jonka mukaan kanteen kohteena olevat toimet ovat yhtäältä sen päätöksen tulkintapäätöksiä, jolla komissio oikeutti NUONin ja Mega Limburgin osallistumaan 28.10.1993 pidettyyn kuulemiseen, ja toisaalta sen 4.10.1993 tehdyn päätöksen tulkintapäätöksiä, jolla komissio lähetti NUONille ja Mega Limburgille kopion väitetiedoksiannosta katsoen epäsuorasti, ettei tämä tiedoksianto ilman liitteitään sisältänyt liikesalaisuuksia. Komissio korostaa, että jos, kuten kantaja väittää, näihin asiakirjoihin olisi todella sisältynyt liikesalaisuuksia, kolmansien yritysten mahdollisuus saada niistä tieto, olisi loukannut kantajan etuja eikä asiakirjojen myöhempi esittäminen kansallisessa tuomioistuimessa. Vaikka komission mukaan oli myönnettävä, että väitetiedoksiannon esittäminen kansallisessa tuomioistuimessa saattaisi vaikuttaa kantajan asemaan, tämä esittäminen ei olisi seurausta 23.9.1994 päivätystä kirjeestä, koska NUONin ja Mega Limburgin asianajaja olisi aivan hyvin voinut tukeutua tähän väitetiedoksiantoon ilman että hän olisi varmistanut etukäteen, että komission yksiköt olivat yhtä mieltä hänen tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja koskevasta tulkinnastaan. Komissio ei näet ole toimivaltainen kieltämään tai antamaan lupaa tällaiseen käyttöön.
- 30 Tästä seuraa komission mukaan yhtäältä, että koska kanteen kohteena olevat toimet ovat pelkästään tulkinnallisia päätöksiä, joilla ei voida muuttaa aikaisempia päätöksiä, kanne on jätettävä tutkimatta, siltä osin kuin se koskee kahta sellaista aikaisempaa päätöstä pelkästään vahvistavaa toimea, joita ei ole riitautettu määräajassa (yhdistetyt asiat 166/86 ja 220/86, Irish Cement v. komissio, tuomio 15.12.1988, Kok. 1988, s. 6473, ja asia C-12/90, Infortec v. komissio, määräys 21.11.1990, Kok. 1990, s. I-4265, 10 kohta). Toisaalta päätös ei voi olla perustamis- sopimuksen 173 artiklan mukaisen kumoamiskanteen kohteena, koska päätös ei vaikuta mitenkään kantajan etuihin (yhdistetyt asiat T-10/92, T-11/92, T-12/92 ja T-15/92, Cimenteries CBR ym. v. komissio, tuomio 18.12.1992, Kok. 1992, s. II-2667, 28 kohta).

31 Kantaja kiistää komission päätelmät kokonaisuudessaan. Kanteen kohteena olevalla päätöksellä on oikeusvaikutuksia, jotka vaikuttavat kantajan etuihin suoraan useista syistä. Ensiksi päätös on aiheuttanut kantajan liikesalaisuuksien ilmaisemisen, koska väitetiedoksiannossa, jonka komissio salli esitettävän alankomaalaisille tuomioistuimille, esitettiin tietoja, jotka Postbank oli nimenomaisesti määritellyt liikesalaisuuksiksi antaessaan ne komissiolle. Toiseksi asiassa 53/85, *Akzo Chemie v. komissio*, 24.6.1986 annetun tuomion (Kok. 1986, s. 1965) mukaan toimella on oikeusvaikutuksia ja sitä on pidettävä perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisena päätöksenä, kun toimella kielletään yhteisön oikeuden mukainen suoja. Riidanalainen päätös saattoi siten olla kanteen kohteena, koska siinä annettiin NUONin ja Mega Limburgin lupa hyödyntää väitetiedoksiantoa ja kuulemispöytäkirjaa kansallisessa tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä ja siksi se loukkaa sitä suojaa, johon kantaja voi nojautua perustamissopimuksen 214 artiklan ja asetuksen N:o 17 20 artiklan perusteella. Se seikka, että tällä päätöksellä komissio peruutti 4.10.1993 päivätyyn kirjeeseensä sisältyneen kiellon katsoen, ettei kielolla ole oikeudellista perustaa, ei merkitse sitä, etteikö mainitulla päätöksellä olisi oikeusvaikutuksia. Kolmanneksi kyseisen päätöksen sisällön ei voida katsoa olevan pelkästään tulkinnallinen. Itse asiassa siinä hyväksytään NUONin ja Mega Limburgin 30.8.1994 päiväämässä kirjeessään komissiolle esittämä pyyntö, jossa pyrittiin nimenomaisesti saamaan lupa käyttää 14.6.1993 päivätyä väitetiedoksiantoa ja 28.10.1993 pidetyn kuulemisen pöytäkirjaa kansallisissa oikeudenkäynneissä.

32 Sitä paitsi Postbank korostaa, että toisin kuin mitä komissio väittää, esillä olevan kanteen kohteena oleva päätös ei ole päätös lähettää väitetiedoksianto ja kuulemispöytäkirja NUONille ja Mega Limburgille, vaan pikemminkin päätös antaa kolmansille yrityksille lupa esittää nämä asiakirjat kansallisissa oikeudenkäynneissä. Postbank tuo tältä osin esiin, että silloin kun se oli saanut tiedon siitä, että komissio oli lähettänyt kyseisen väitetiedoksiannon koko version kahdelle edellä mainitulle yritykselle, eli kaksikymmentä päivää sen jälkeen, kun kyseiset yritykset olivat saaneet ne haltuunsa, Postbank oli saanut tiedon myös siitä, että komissio oli nämä asiakirjat toimittaessaan nimenomaisesti kieltänyt kyseisiä yrityksiä käyttämästä asiakirjaan sisältyneistä tiedoista kuulemisen valmistelun ulkopuolella ja ilmai-

semasta niitä kolmansille suoraan tai epäsuoraan. Kantaja oli päättänyt olla nostamatta kannetta tätä päätöstä vastaan, koska se katsoi, että mahdollinen kanne ”ei olisi kannattanut”.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

33 Sen ratkaisemiseksi, ovatko nämä kaksi oikeudenkäyntiväitettä perusteltuja, on aluksi todettava, että perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisen kumoamiskanteen kohteena voivat olla vain sellaiset toimenpiteet, joilla on velvoittavia oikeusvaikutuksia. Luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostama kanne voidaan ottaa tutkittavaksi ainoastaan, mikäli kanteen kohteena oleva toimi voi vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen kantajan oikeudellista asemaa olennaisella tavalla (ks. erityisesti em. asia *Cimenteries CBR ym. v. komissio*, tuomion 28 kohta).

34 Vastaajan mukaan esillä oleva kanne on jätettävä tutkimatta erityisesti kahdesta syystä. Yhtäältä kanteen kohteena oleva päätös on ainoastaan tulkintapäätös, josta ei aiheudu mitään velvoittavaa oikeusvaikutusta. Toisaalta se ei vaikuta mitenkään kantajan oikeudelliseen asemaan ottaen huomioon sen seikan, että päätös ei vahingoita liikesalaisuuksien tai luottamuksellisten tietojen, joiden on esitetty sisältyneen väitetiedoksiantoon, suojelua.

35 Toisin kuin mitä vastaaja väittää, 23.9.1994 päivätyllä kirjeellä on päätöksentekevä luonne ja se vaikuttaa suoraan Postbankin etuihin. Yhtäältä sillä näet peruutetaan osittain komission 4.10.1993 päivätyyn kirjeeseen sisältynyt päätös, koska siinä kumotaan tässä kyseisessä kirjeessä määrätty kielto käyttää väitetiedoksiantoa kansallisissa oikeudenkäynneissä. Toisaalta, koska kirjeessä suostutaan NUONin ja Mega Limburgin pyyntöön saada ”lupa” väitetiedoksiannon ja kuulemispöytäkirjan antamiseen *Gerechthof te Amsterdamille*, se sisältää komission arvioinnin,

jonka mukaan näiden asiakirjojen esittämiseksi kansalliselle tuomioistuimelle ei ole esteitä.

- 36 Sitä paitsi komission niiden väitteiden osalta, jotka koskevat sitä, ettei kantajan oikeuksia, eikä varsinkaan kantajan liikesalaisuuksia, ole ollenkaan loukattu, on todettava, että nämä väitteet liittyvät pääasiaan eivätkä esillä olevan kanteen tutkittavaksi ottamiseen. Ne liittyvät näet salassapitovelvollisuuden noudattamista koskevan komission veloitteen olemassaoloon ja ulottuvuuteen siltä osin, kun kysymyksessä ovat kantajan ja muiden GSA-sopimuksen osapuolina olevien pankkien lähettämät tiedot, jotka sisältyvät erityisesti väitetiedoksiintoon. Nämä väitteet sisältävät siten arvioinnin siitä, onko päätös ”sallia” NUONin ja Mega Limburgin esittää kansallisille viranomaisille kantajan luottamuksellisiksi katsomia tietoja sisältäviä asiakirjoja perustamissopimuksen 214 artiklan ja asetuksen N:o 17 20 artiklan kanssa yhteensopiva. Juuri tämän yhteensopivuuden tutkiminen on esillä olevan riita-asian kohteena.
- 37 Edellä olevan perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, että päätöksellä on velvoittavia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan oikeudelliseen asemaan, ja päätös voi siten olla perustamissopimuksen 173 artiklan mukaisen kumoamiskanteen kohteena.
- 38 Koska kanne on nostettu 22.10.1994 eli vähemmän kuin kuukausi sen jälkeen, kun kantajalle annettiin päätöksestä tieto, esillä oleva kanne on nostettu perustamissopimuksen mukaisessa määräajassa.
- 39 Siten ensimmäinen ja toinen oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

Kolmas oikeudenkäyntiväite, joka koskee kantajan oikeussuojan tarpeen puuttumista

Yhteenveto asianosaisten perusteluista

40 Komissio korostaa toissijaisesti, että kantajalla ei ole ”mitään hyväksyttävää intressiä” saada päätös kumotuksi, koska päätös koskee riidanalaisten asiakirjojen esittämistä kahdessa kansallisessa oikeudenkäynnissä ja koska Postbank on vastaajana ainoastaan toisessa näistä oikeudenkäynneistä. Esillä oleva kanne olisi siten jätettävä tutkimatta siltä osin, kuin se kohdistuu päätökseen, jonka komissio on tehnyt Mega Limburgin osalta, joka oli toiminut ainoastaan ABN:ää vastaan.

41 Kantaja kiistää tämän oikeudenkäyntiväitteen. Päätöksen seurauksena Postbankiin liittyvät liikesalaisuudet ja luottamukselliset tiedot ilmaistaan yhtä lailla silloin, kun väitetiedoksianto esitetään asiassa Mega Limburg vastaan ABN kuin silloin, kun se esitetään asiassa NUON vastaan Postbank tai muissa asioissa. Se seikka, että Postbank on asianosaisena ainoastaan toisessa näistä kyseisistä kansallisista oikeudenkäynneistä, on asiaankuulumaton.

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

42 Tämä kolmas oikeudenkäyntiväite, joka koskee kantajan oikeussuojan tarpeen puuttumista, on selvästi perusteton. Väitetiedoksiannon esittäminen sellaisessa kansallisessa oikeudenkäynnissä, jossa Postbank ei ole asianosaisena, merkitsee tietojen, myös luottamuksellisten tietojen, antamista samalla tavalla, kuin saman asiakirjan esittäminen kansallisessa oikeudenkäynnissä, jossa kantaja on asianosainen. Siten se seikka, että Postbank on asianosainen vain toisessa edellä mainituista kansallisista oikeudenkäynneistä, on asiaankuulumaton siltä osin, kuin kysymyksessä on kantajan oikeussuojan tarve.

- 43 Siten kolmas oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

Neljäs oikeudenkäyntiväite, joka koskee kanteen kohteen puuttumista

Yhteenveto asianosaisten perusteluista

- 44 Vastauksessaan vastaaja korostaa, että esillä oleva kanne on kaikilta osiltaan vailla kohdetta, koska *Gerechtshof te Amsterdam* antoi 16.2.1995 kaksi lopullista tuomiota edellä mainituissa kansallisissa oikeudenkäynneissä asioissa *Mega Limburg* vastaan *ABN* ja *NUON* vastaan *Postbank*. Koska ne oikeudenkäynnit, joissa kyseiset asiakirjat esitettiin, ovat päättyneet, kantajan kumoamisvaatimus on vailla kohdetta.
- 45 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin antamissaan vastauksissa kantaja korostaa, että sillä on edelleen todellinen intressi saada päätös kumotuksi, koska useilla hallinnollisessa menettelyssä valittajina tai väliintulijoina olevilla yrityksillä on väitetiedoksianto hallussaan. Nämä yritykset voivat edelleen päättää kyseisen asiakirjan käyttämisestä alankomaalaisessa tuomioistuimessa väitteidensä tueksi. Jo kaksi näistä yrityksistä on nostanut kanteen *Postbankia* vastaan ja nämä kanteet ovat vireillä *Gerechtshof te Amsterdamissa*. Nämä yritykset olivat vedonneet samoihin perusteluihin kuin *NUON* ja *Mega Limburg* jo päättyneissä oikeudenkäynneissä ja ne olivat suunnitelleet mahdollisuutta kyseisen väitetiedoksiannon esittämiseen. Kanteen kohteena olevan päätöksen kumoaminen vaikuttaisi siten, että tätä asiakirjaa ei voitaisi antaa kansallisille oikeusviranomaisille ja asiakirjaan sisältyvien luottamuksellisten tietojen myöhempi levittäminen vältettäisiin.
- 46 Lisäksi kantaja muistuttaa, kuten yhteisöjen tuomioistuin on todennut, että kantajalla on riittävä intressi riitauttaa päätös, jos kantaja voi olettaa, että väitetty lainvastaisuus toistuu (asia 92/78, *Simmenthal v. komissio*, tuomio 6.3.1979, Kok. 1979, s. 777; asia 207/86, *Apesco v. komissio*, tuomio 26.4.1988, Kok. 1988, s. 2151 ja em. asia *Akzo Chemie v. komissio*).

Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 47 Esillä olevassa asiassa ne kansalliset oikeudenkäynnit, joissa NUON ja Mega Limburg esittivät väitetiedoksiannon kanteen kohteena olevan päätöksen johdosta, ovat päättyneet Gerechthof te Amsterdamin 16.2.1995 antamilla tuomioilla. Nämä tuomiot ovat lainvoimaisia, koska yksikään asianosaisista ei ole tehnyt valitusta Hoge Raad der Nederlandeniin. Lisäksi oikeudenkäyntiasiakirjoista käy ilmi, ettei Gerechthof ole ottanut väitetiedoksiantoa huomioon tuomionsa antamisessa. Siten kyseisten asiakirjojen antamisella ei ole mitenkään vaikutettu Postbankin asemaan oikeudenkäynnissä. Kantajalla ei siis ole todellista tai mahdollista oikeussuojan tarvetta niiden kansallisten oikeudenkäyntien osalta, joissa NUON ja Mega Limburg esittivät komission päätöksen seurauksena kyseisen asiakirjan.
- 48 Kuitenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, kuten kantaja on esittänyt useasti sekä kirjallisesti että suullisessa käsittelyssä, että kantajan intressiä saada päätös kumotuksi on tutkittava suhteessa kyseisen päätöksen yleiseen ulottuvuuteen. Tältä osin on todettava, että komissio on nimenomaisesti 23.9.1994 tekemälään päätöksellä kumonnut 4.10.1993 päivättyyn kirjeeseensä sisältyneen kiellon esittää väitetiedoksianto kansallisille oikeusviranomaisille jättäen kuitenkin voimaan kiellon tämän saman asiakirjan antamisesta kolmansille. Tämä kumoaminen perustuu arviointiin, jonka mukaan komissiolla ei ole mitään velvollisuutta kieltää tämän asiakirjan ja kuulemispöytäkirjan antamista kansallisille oikeusviranomaisille. Kumoamisesta aiheutuu siten vaikutuksia, jotka poistavat kaikki asiakirjojen antamista koskevat esteet. Kanteen kohteena olevaa päätöstä on siten tulkittava niin, että se ei koske näiden hallinnollisen menettelyn asiakirjojen esittämistä määrättyssä kansallisessa oikeudenkäynnissä vaan pikemminkin niiden esittämistä kaikille kansallisille tuomioistuimille.
- 49 Siten ottaen huomioon tämän päätöksen ulottuvuuden ja sen seikan, että useilla yrityksillä on hallussaan nimenomaan väitetiedoksianto, ei ole poissuljettua, että nämä yritykset voivat käyttää väitetiedoksiantoa hyväkseen muissa kansallisissa oikeudenkäynneissä. Tällaisesta näkökulmasta katsoen kantajalla on todellista intressiä pysyttää esillä oleva kanne. Siten kanne ei ole vailla kohdetta.

50 Edellä olevasta seuraa, että neljäs oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

Pääasia

51 Kanteensa tueksi kantaja esittää viisi kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperuste koskee perustamissopimuksen 214 artiklan ja asetuksen N:o 17 20 artiklan rikkomista, toinen harkintavallan väärinkäyttöä, kolmas luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista, neljäs perustamissopimuksen 190 artiklan rikkomista ja lopuksi viides perustamissopimuksen 185 artiklan ja asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohdan rikkomista.

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee perustamissopimuksen 214 artiklan ja asetuksen N:o 17 20 artiklan rikkomista

52 Ensimmäiseen kanneperusteeseen kuuluu kaksi osaa. Ensimmäisessä osassa kantaja tuo esille, että oikeuttaessaan 23.9.1994 päivätyssä kirjeessään NUONin ja Mega Limburgin esittämään kansallisille tuomioistuimille väitetiedoksiannon koko version ja 28.10.1993 pidetyn kuulemisen pöytäkirjan komissio on rikkonut asetuksen N:o 17 20 artiklan 1 kohtaa. Toisessa osassa kantaja tuo esille, että salliessaan kyseisten asiakirjojen antamisen Gerechthof te Amsterdamille komissio on rikkonut perustamissopimuksen 214 artiklaa ja asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohtaa ottaen huomioon, että näihin asiakirjoihin sisältyi kohtia, joita sekä kantaja että komissio pitivät liikesalaisuuksina.

Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa, joka koskee asetuksen N:o 17 20 artiklan 1 kohdan rikkomista

— Yhteenvedo asianosaisten perusteluista

53 Ensimmäisessä osassa kantaja tuo esiin, että salliessaan 23.9.1994 päivätyssä kirjeessään kahden kolmannen asemassa olevan yrityksen esittää kansallisille tuomioistui-

mille väitetiedoksiannon koko version sekä 28.10.1993 pidetyn kuulemisen pöytäkirjan komissio on rikkonut asetuksen N:o 17 20 artiklan 1 kohtaa, jonka mukaan tietoja, jotka on saatu hallinnollisessa menettelyssä ”saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin”.

- 54 Väitettään tukeakseen kantaja korostaa aluksi, että väitetiedoksianto ja kuulemis-pöytäkirja sisältävät tietoja, jotka on otettu GSA-sopimusta koskevasta ilmoituksesta tai lähetetty komissiolle vastauksena tietojensaantipyynnöihin. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (asia C-67/91, Asociación Española de Banca privada ym., tuomio 16.7.1992, Kok. 1992, s. I-4785, jäljempänä asia AEB) asetuksen N:o 17 20 artiklan 1 kohtaa on sovellettava sekä tietoihin, jotka on saatu sovellettaessa asetuksen 11, 12, 13 ja 14 artiklaa että myös ilmoituksista saatuihin tietoihin. Siten asetuksen 20 artiklan 1 kohtaa on sovellettava esillä olevassa asiassa.
- 55 Kantaja huomauttaa ensiksi, että kyseisiä tietoja on käytetty kansallisissa oikeudenkäynneissä, toisin sanoen komissiossa vireillä olevan menettelyn ulkopuolella. Tällainen käyttö olisi siten vastoin edellä mainittua 20 artiklan 1 kohtaa (em. asia AEB, tuomion 38 kohta, ja asia C-36/92 P, SEP v. komissio, tuomio 19.5.1994, Kok. 1994, s. I-1911, 25 kohta ja sitä seuraavat kohdat).
- 56 Toiseksi Postbank korostaa, että vaikka 20 artiklan 1 kohdan kieltoa ei ole osoitettu suoraan jäsenvaltioiden tuomioistuimille, näiden on kuitenkin noudatettava kieltoa. Jos tuomioistuimissa näet käytettäisiin tai jos ne käyttäisivät komission keräämiä tietoja, tämä merkitsisi kantajan puolustautumisoikeuksien loukkaamista sekä komission ja yritysten välistä yhteistoimintaa säätelevän luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista (asia AEB).
- 57 Lopuksi kantaja korostaa, että esillä olevassa asiassa komissio on loukannut useasti niitä periaatteita, jotka se oli määritellyt vuonna 1993: ”tiedonanto komission ja kansallisten tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä ETY:n perustamissopimuksen 85

ja 86 artiklan soveltamisessa” (EYVL C 39, s. 6, jäljempänä tiedonanto komission ja kansallisten tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä). Tarkemmin sanottuna komission väitetään loukanneen oikeudenkäynteihin liittyviä puolueettomuuden ja objektiivisuuden periaatteita rikkomalla erityisesti velvoitetaan olla hyväksymättä sellaisia tietojensaantipyyntöjä, jotka eivät ole lähtöisin suoraan tai epäsuorasti kansalliselta tuomioistuimelta.

58 Komissio kiistää kaikki nämä väitteet.

59 Komissio korostaa aluksi, että vastapuolen tekemä viittaus asetuksen N:o 17/20 artiklan 1 kohtaan on väärä, koska Postbank ei syytä komissiota siitä, että komissio olisi käyttänyt vastaanotettuja tietoja väärin, vaan pikemminkin siitä, että komissio on ilmaissut nämä tiedot. Kuitenkin julkisasiamies Lenzin edellä mainitussa asiassa Akzo Chemie vastaan komissio antaman ratkaisuehdotuksen mukaan tällainen tietojen paljastaminen kuuluu yksinomaan kyseisen artiklan 2 kohdan soveltamisalaan.

60 Lisäksi asetusta N:o 17 ei sovelleta esillä olevassa asiassa, koska asetus koskee ainoastaan perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisenettelyjä komissiossa tai jäsenvaltioiden viranomaisissa. Asetukseen sisältyy ainoastaan säännöksiä komission ja kansallisten viranomaisten välisistä suhteista (asia AEB). Asetus ei siten koske kansallisia tuomioistuimia, jotka voivat soveltaa yksityisten oikeussubjektien välisessä riita-asiassa perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa niiden välittömän oikeusvaikutuksen vuoksi (asia 127/73, BRT, tuomio 30.1.1974, Kok. 1974, s. 51). Lisäksi se, että kansallinen tuomioistuin käyttää hyväkseen väitetiedoksianto, on yhteensopiva sekä sen tehtävän kanssa suojella yksityisten oikeussubjektien oikeuksia niissä oikeussuhteissa, joihin perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa sovelletaan, että kansallisten tuomioistuinten ja komission välisen yleisen yhteistyön periaatteen kanssa. Se ei myöskään loukkaa yritysten puolustautumisoikeuksien suojelua.

61 Mitä tulee siihen väitteeseen, joka koskee komission ja kansallisten tuomioistuinten välistä yhteistyötä koskevan tiedonannon rikkomista, kyseistä tiedonantoa ei vastaanajan mukaan sovelleta esillä olevassa asiassa. Se koskee näet ennemminkin sellaista

tilannetta, jossa kansallinen tuomioistuin pyytää komissiolta tietoja. Esillä olevassa asiassa kolmas osapuoli, joka on ulkopuolinen hallinnollisessa menettelyssä ja jolla on tätä menettelyä koskeva asiakirja, on esittänyt tämän asiakirjan kansallisessa tuomioistuimessa. Tällainen tilanne kuuluu jäsenvaltioiden menettelysääntöjen eikä yhteisön oikeuden soveltamisalaan.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 62 Ensimmäisen kanneperusteen ensimmäisessä osassa kantaja vetoaa asetuksen N:o 17 20 artiklan 1 kohdan väitettyyn rikkomiseen; tämän säännöksen mukaan tietoja, jotka on saatu sovellettaessa 11, 12, 13 ja 14 artiklaa, saa käyttää vain asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin. Tämä kieltö merkitsee sitä, että komission ja kansallisten viranomaisten, joilla on näitä tietoja laillisesti hallussaan, on mahdotonta käyttää tietoja muuhun tarkoitukseen, kuin mihin nämä tiedot on hankittu (em. asia AEB, tuomion 37 kohta, ja asia SEP v. komissio, tuomion 28 kohta).
- 63 Sen selvittämiseksi, sisältääkö asetuksen N:o 17 20 artiklan 1 kohta esillä olevan asian kaltaisessa tapauksessa komissiota koskevan velvoitteen kieltää niitä yrityksiä, joille kyseinen toimielin on antanut tiettyjä hallinnollisen menettelyn asiakirjoja, esittämästä niitä kansallisessa oikeudenkäynnissä, kyseistä artiklaa on tulkittava lojaalin yhteistyön periaatteen valossa, joka perustamissopimuksen 5 artiklan perusteella koskee jäsenvaltioiden ja toimielinten välisiä suhteita. Esillä olevassa asiassa näet kysymyksessä on esimerkki komission ja kansallisten tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä siltä osin kuin nämä tuomioistuimet, sen ansioista että oikeudenkäynnin asianosainen on esittänyt mainittuja asiakirjoja, voivat turvautua näihin asiakirjoihin harkitessaan, onko kysymyksessä perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan mahdollinen rikkominen.
- 64 Edellä mainitun perustamissopimuksen 5 artiklan mukaisen lojaalin yhteistyön periaatteen mukaan yhteisön toimielinten ja erityisesti komission, jonka on valvottava perustamissopimuksen määräysten soveltamista, on tarjottava aktiivisesti apua

jokaiselle kansalliselle oikeusviranomaiselle, joka toimii yhteisön oikeussääntöjen rikkomisten rankaisemiseksi. Tämä apu, joka voi ilmetä monissa muodoissa, voi tarvittaessa olla niiden asiakirjojen antamista tiedoksi kansallisille tuomioistuimille, jotka toimielimet ovat vastaanottaneet tehtäviensä täyttäessään (ks. asia C-2/88 Imm., Zwartveld ym., määräys 13.7.1990, Kok. 1990, s. I-3365, 16—22 kohta).

- 65 Yhteisön kilpailusääntöjen soveltamismenettelyssä tämä periaate merkitsee erityisesti sitä, kuten yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä käy ilmi, että kansallisella tuomioistuimella on oikeus pyytää komissiolta tietoja siinä mahdollisesti vireillä olevan menettelyn vaiheista ja vastaanottaa kyseiseltä toimielimeltä taloudellisia ja oikeudellisia tietoja, joita toimielin voi tuomioistuimelle antaa (asia C-234/89, Delimitis, tuomio 28.2.1991, Kok. 1991, s. I-935, 53 kohta, ja yhdistetyt asiat C-319/93, C-40/94 ja C-224/94, Dijkstra ym., tuomio 12.12.1995, Kok. 1995, s. I-4471, 36 kohta).
- 66 Päinvastoin kuin kantaja väittää, tällainen komission ja kansallisten tuomioistuinten välinen yhteistyö ei kuulu asetuksen N:o 17 soveltamisalaan. Asetus soveltuu ainoastaan komission ja niiden jäsenvaltioiden viranomaisten välisiin suhteisiin, joita tarkoitetaan perustamissopimuksen 88 artiklassa ja joiden toimivalta on vastaavaa kuin komission. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan näet niihin kansallisiin viranomaisiin, joihin kyseisessä asetuksessa viitataan, eivät sisälly kansalliset tuomioistuimet, jotka soveltavat perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa niiden välittömän oikeusvaikutuksen perusteella (ks. tältä osin em. asia BRT, tuomion 15—20 kohta; asia 37/79, Marty, tuomio 10.7.1980, Kok. 1980, s. 2481, 13 kohta, ja yhdistetyt asiat 209/84, 210/84, 211/84, 212/84 ja 213/84, Asjes ym., tuomio 30.4.1986, Kok. 1986, s. 1425, 55 ja 56 kohta). Siten edellä mainittua 20 artiklan 1 kohtaa ei voida tulkita siten, että siinä komissiota veloitettaisiin kieltämään yrityksiä esittämästä hallinnollisen menettelyn asiakirjoja kansallisessa oikeudenkäynnissä.
- 67 Joka tapauksessa jos tätä säännöstä, jossa säädetään, että komissio ja jäsenvaltioiden viranomaiset eivät voi käyttää hallinnollisen menettelyn aikana hankittuja tietoja muutoin kuin ainoastaan ”asianomaisen pyynnön tai tutkimuksen tarkoituksiin”,

tulkittaisiin kantajan ehdottamalla tavalla eli siten, että säännöksessä kielletään kansallista tuomioistuinta käyttämästä saatuja tietoja, tällainen tulkinta olisi sekä lojailin yhteistyön periaatteen vastainen että loukkaisi myös oikeussubjektien oikeuksia, jotka aiheutuvat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan välittömästä oikeusvaikutuksesta yksityisten oikeussubjektien välisissä suhteissa ja joita kansallisten tuomioistuinten on suojeltava (em. asia BRT, tuomion 16 kohta).

68 Sanotun kiellon tarkoituksena on varmasti taata niiden yritysten suojeleminen, joiden edun mukaista on se, ettei komissiolle kyseisen hallinnollisen menettelyn aikana annettuja luottamuksellisia tietoja ja erityisesti liikesalaisuuksia paljasteta. Kuitenkaan tällaista suojelemaa koskeva vaatimus ei voi mennä näitä tietoja hallussaan pitävien yritysten puolustautumista kansallisessa oikeudenkäynnissä koskevan oikeuden edelle.

69 Sitä paitsi tällainen kieltä ei ole välttämätön luottamuksellisten tietojen ja liikesalaisuuksien suojelemiseksi. Kun kyseiset hallinnollisen menettelyn asiakirjat on esitetty kansallisessa oikeudenkäynnissä, kansallisten tuomioistuinten on näet turvattava luottamuksellisten tietojen — erityisesti liikesalaisuuksien — suoja, koska yhteisön oikeuden normien täyden oikeusvaikutuksen takaamiseksi näiden viranomaisten on suojeltava oikeuksia, joita kyseisissä normeissa annetaan yksityisille oikeussubjekteille perustamissopimuksen 5 artiklan mukaisen yhteistyön periaatteen nojalla (ks. erityisesti asia C-213/89, Factortame, tuomio 19.6.1990, Kok. 1990, s. I-2433, 18—21 kohta).

70 Tällainen ratkaisu ei ole ristiriidassa asiassa AEB annetun tuomion kanssa, johon kantaja on vedonnut. Yhteisöjen tuomioistuin lähti tässä tuomiossa näet siitä oletuksesta, että asetus N:o 17 koskee erityisesti ”niitä olosuhteita, joissa kansalliset viranomaiset voivat toimia siten, että ne eivät vaikeuta komission soveltamia menettelyjä ja päinvastoin turvaavat näiden menettelyjen tehokkuuden asianosaisten oikeuksien kunnioittamisen osalta” (31 kohta). Soveltaen sitten tätä yleistä sääntöä yhteisöjen tuomioistuin katsoi (37 kohta), että jäsenvaltioiden viranomaisten on noudatettava salassapitovelvollisuutta asetuksen N:o 17 20 artiklan mukai-

sesti ”viranomaisina, joilla on laillisesti hallussaan” komission hallinnollisen menettelyn aikana saamia tietoja. Yhteisöjen tuomioistuimien täsmäsi (42 ja 43 kohta), että nämä viranomaiset eivät voi käyttää kyseisiä tietoja todistuskeinoina, vaan ainoastaan aihetodisteina, joiden perusteella kansallinen menettely voidaan aloittaa. Mutta vaikka tämän tuomion tuomiolauselmassa samoin kuin perustelujen useissa kohdissa, jotka koskevat kyseisten kansallisten viranomaisten velvollisuutta noudattaa salassapitovelvollisuutta, yhteisöjen tuomioistuimien viittaa ”jäsenvaltioihin”, tällaista viittausta ei voida tulkita siten, että yhteisöjen tuomioistuimien olisi halunnut asettaa kansallisille tuomioistuimille samat rajoitukset, jotka koskevat hallinnollisia viranomaisia. Tällainen laajentava tulkinta menisi näet tuomion sanamuodon ulkopuolelle, joka, kuten edeltävästä ilmenee, koskee ainoastaan komission ja jäsenvaltioiden niiden viranomaisten välisiä suhteita, jotka kilpailun alalla hoitavat vastavia tehtäviä kuin komissio.

71 Lisäksi kantajan se väite ei ole myöskään perusteltu, jonka mukaan kanteen kohteena oleva päätös, jossa yrityksille annetaan oikeus käyttää kansallisissa tuomioistuimissa hallinnollisen menettelyn aikana saatuja tietoja, loukkaa puolustautumisoikeuksia sekä luottamuksensuojan periaatetta, jota sovelletaan komission ja yritysten välisessä yhteistyössä (ks. 56 kohta *in fine*).

72 Niiden puolustautumisoikeuksien osalta, joita Postbankilla on kansallisissa oikeudenkäynnissä, on näet todettava, että vaikka se, että yksi kansallisen oikeudenkäynnin asianosaisista esittää asiakirjoja, joihin sisältyy edellä mainittuja tietoja, onkin omiaan heikentämään sellaisten yritysten asemaa, joita asiakirjat koskevat, kansallisen tuomioistuimen on kuitenkin taattava sisäisten menettelysääntöjen mukaisesti tällaisten yritysten puolustautumisoikeuksien suojele. Tältä osin esimerkiksi esillä olevan tapauksen kaltaisessa tapauksessa kansallinen tuomioistuin voi ottaa huomioon erityisesti komission väitetiedoksiannossa esittämän lausunnon väliaikaisen luonteen ja mahdollisuuden lykätä kansallista oikeudenkäyntiä odotettaessa sitä, että komissio päättää lopullisesta kannastaan. Tiettyjen asiakirjojen antamisesta kansallisille tuomioistuimille seuraava väitetysti vahingollinen vaikutus, ei voi mitenkään oikeuttaa sitä, että komissio kieltää suoraan ja yksinkertaisesti tällaisen esittämisen.

- 73 Vastaavasti kyseisten asiakirjojen esittämisellä ei loukata kantajan puolustautumis-oikeuksia hallinnollisessa menettelyssä. Se ”perusteltu luottamus”, johon Postbank viittaa, koskee erityisesti sen oikeuskäytännön (asia AEB) mukaan, johon kantaja vetoaa, sekä yritysten oikeutta saada tietoja ja tulla kuulluiksi kilpailua koskevissa tutkimuksissa komission päämäärien osalta että oikeutta siihen, että ”— — saadut tiedot eivät muutu myöhemmin (yksittäisen) (tietojensaanti)pyynnön oikeudellisesta kehyksestä” (em. asia AEB, tuomion 36 kohta). Kuitenkin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi, että kyseisten asiakirjojen antaminen ja erityisesti väitetiedoksiannon antaminen kansallisille oikeusviranomaisille ei vaikuta mitenkään hallinnolliseen menettelyyn siltä osin, kuin tämä antaminen ei vie kyseisiltä yrityksiltä oikeutta saada tietoja ja tulla komissiossa kuulluiksi kaikista näiden asiakirjojen tosiseikkoja ja oikeusseikkoja koskevista tiedoista. Lisäksi, kuten edeltävästä käy ilmi, koska asetusta N:o 17 ei sovelleta komission ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä, niitä rajoituksia, joista asetuksessa säädetään komission saamien tietojen käytön osalta, ei voida mitenkään asettaa näille kansallisille tuomioistuimille.
- 74 Lopuksi kantaja ei voi tukeutua päätöksen ja edellä mainitun komission ja kansallisten tuomioistuinten yhteistyötä koskevan tiedonannon väliseen ristiriitaan näyttääkseen toisesta näkökulmasta toteen, että edellä mainittua 20 artiklan 1 kohtaa on rikottu.
- 75 Tässä tiedonannossa ja erityisesti luvussa, jonka otsikko on ”yhteistyö kansallisten tuomioistuinten ja komission välillä”, kyseinen toimielin on tunnustanut aluksi ”olevansa velvollinen perustamissopimuksen 5 artiklan nojalla (siten kuin yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut artiklaa em. asiassa Zwartveld ym. annetuissa määräyksessä ja asiassa Delimitis annetuissa tuomioissa) lojaaliin yhteistyöhön niiden jäsenvaltioiden kansallisten oikeusviranomaisten kanssa, joiden on valvottava yhteisön oikeuden soveltamista ja noudattamista kansallisessa oikeusjärjestyksessä” (ks. 33 kohta). Siten komissio on antanut yleisiä suuntaviivoja yhteistyövelvollisuutensa harjoittamisesta ja tarkemmin niistä tiedoista, joita se aikoo antaa kansallisille tuomioistuimille. Tämän tiedonannon 42 kohdassa, johon kantaja on vedonnut, vastaaja on erityisesti täsmentänyt, että kansallisissa oikeudenkäynnissä

voimassa olevien puolueettomuuden ja objektiivisuuden periaatteiden noudattamiseksi ”komissio hyväksyy tietojensaantipyynnöt vain silloin, kun ne ovat suoraan tai epäsuoraan peräisin kansallisesta tuomioistuimesta — —”.

- 76 Siten tiedonannon käsitteistä itsestään käy ilmi, ettei komissio ole asettanut itselleen velvoitetta kieltää hallinnolliseen menettelyyn osallistuvia yrityksiä esittämästä hallinnollisen menettelyn asiakirjoja kansallisissa tuomioistuimissa, vaan se on aikonut ainoastaan tämentää ne olosuhteet, joissa se aikoi käsitellä tietojensaantipyynnöitä, joita nämä tuomioistuimet tai kansallisen menettelyn toinen osapuoli mahdollisesti esittäisivät.
- 77 Edellä olevasta seuraa, että ensimmäisen kanneperusteen ensimmäinen osa ei ole perusteltu.

Ensimmäisen kanneperusteen toinen osa, joka koskee perustamissopimuksen 214 artiklan ja asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohdan rikkomista

— Yhteenveto asianosaisten perusteluista

- 78 Toisessa osassa kantaja toteaa, että salliessaan väitetiedoksiannon antamisen Gerechthshof te Amsterdamille komissio on rikkonut perustamissopimuksen 214 artiklaa ja asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohtaa, koska kyseinen asiakirja sisältää osia, joita sekä kantaja että komissio ovat pitäneet liikesalaisuuksina.

79 Kantajan mukaan perustamissopimuksen 214 artiklan ja asetuksen N:o 17/20 artiklan 2 kohdan mukainen kielto soveltuu kaikkeen tietojen ilmaisemiseen komissiossa vireillä olevan yhteisön kilpailuoikeuden soveltamismenettelyn ulkopuolella ja siten se ulottuu myös salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen lähettämiseen kansallisille tuomioistuimille (em. asia *Delimitis*, tuomion 53 kohta, sekä tiedonanto komission ja kansallisten tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä). Siten vastaajan olisi pitänyt liittää väitetiedoksiannon ja kuulemis-
pöytäkirjan NUONille ja Mega Limburgille antamiseen ehto (joka on varsinaisesti komission 4.10.1993 päivätysssä kirjeessä), jonka mukaan näitä asiakirjoja ei saa käyttää kansallisissa oikeudenkäynneissä eikä antaa niitä suoraan tai epäsuoraan kolmansien tietoon. Sen sijaan sen olisi tullut, edellä mainitun asiassa *Akzo Chemie* vastaan komissio annetun tuomion mukaisesti, kuulla kaikkia niitä pankkeja, jotka olivat ilmoittaneet komissiolle lähettämiinsä tietoihin sisältyvistä liikesalaisuuksista ennen tätä antamista.

80 Komissio vastaa, että perustamissopimuksen 214 artikla ja asetuksen N:o 17/20 artiklan 2 kohta koskevat ainoastaan tietoja, jotka jo luonnostaan kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin. Kuten edellä mainitussa tuomiossa *Akzo Chemie* vastaan komissio esitetystä julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksessa on todettu, näiden tietojen on oltava jossain määrin merkittäviä sekä sellaisia, ettei niitä voida saattaa yritykseen nähden kolmannen asemassa olevien saataviksi ilman, että tästä aiheutuu kyseiselle yritykselle haittaa.

81 Esillä olevassa asiassa ei ole ollut mitään tällaista tietojen ilmaisemista, josta olisi aiheutunut tällaisia vaikutuksia. Tältä osin komissio tuo esiin, että esillä olevassa asiassa velvoite noudattaa salassapitovelvollisuutta on lieventynyt, koska kysymyksessä ei ole asiakirjan esittäminen kansallisessa oikeudenkäynnissä vaan pikemminkin tiettyjen tietojen antaminen sellaisille kolmansille yrityksille, joille asetuksen N:o 17/19 artiklassa annetaan oikeus tulla kuulluksi. Mutta tällaisessa tapauksessa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan (em. asia *Akzo Chemie v. komissio*, tuomion 27 kohta) ”komissio voi antaa tiedoksi salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot, kunhan tämä tiedoksiantaminen on tarpeen asian käsittelyn hyvän kulun kannalta”. Siten kysymyksessä ei ole asetuksen

N:o 17 20 artiklan 2 kohdan tai perustamissopimuksen 214 artiklan rikkominen. Se, että NUON ja Mega Limburg ovat myöhemmin esittäneet väitetiedoksiannon kansallisille tuomioistuimille, on kansallisen tuomioistuimen eikä komission asia, eikä komissiolla ole mahdollisuutta estää tätä esittämistä tai oikeuttaa sitä. Tällaisen esittämisen hyväksyttävyyden arvioiminen kuuluu pelkästään kansalliseen oikeuteen. Koska esillä olevassa asiassa tämä asiakirja on esitetty joka tapauksessa oikeudenkäynnissä, jossa oikeudenkäynnin kaikilla osapuolilla oli asiakirja hallussaan, edellä mainitun 20 artiklan 2 kohdan mukaista tietojen paljastamista ei ole tapahtunut.

82 Lisäksi komissio katsoo, että kantaja syyttää sitä sekä salassapitovelvollisuuden, sellaisena kuin siitä on säädetty kyseisissä säännöksissä, rikkomisesta että myös liikesalaisuuksien suojelun yleisen periaatteen loukkaamisesta. Tältä osin vastaaja vakuuttaa ensisijaisesti, että väitetiedoksiantoon sisältyvät liikesalaisuudet, jos niitä yleensä on olemassa, ovat menettäneet suojansa silloin, kun ne on tehty julkisiksi antamalla tämä asiakirja NUONille ja Mega Limburgille. Toissijaisesti komissio katsoo, että NUONille ja Mega Limburgille lähetetty versio väitetiedoksiannosta ei sisältänyt mitään liikesalaisuuksia, koska siihen ei sisällynyt väitetiedoksiannon liitteitä.

83 Kantaja vastaa tältä osin ensiksi, että esillä olevassa asiassa sen ei ole tarpeellista vedota liikesalaisuuksien suojelun yleisen periaatteen loukkaamiseen. Komissio on itse myöntänyt, että väitetiedoksiantoon sisältyi luottamuksellisia tietoja, jotka kuuluivat sen salassapitovelvollisuuden piiriin. Toiseksi kantaja tuo esille, että väitetiedoksiannon antaminen vuonna 1993 niille yrityksille, joita asia koskee, mikä merkitsi väitetiedoksiantoon sisältyneiden tietojen rajoitettua eikä yleistä ilmaisemista, ei ole lopullisesti vienyt näiltä tiedoilta sitä suojelua, joka niille kuului salassapitovelvollisuuden nojalla. Siten näiden samojen tietojen siirtäminen kansallisille tuomioistuimille vuonna 1994 merkitsi salassapitovelvollisuuden rikkomista.

— Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

- 84 Tämän ensimmäisen kanneperusteen toisessa osassa kantaja toteaa, että laiminlyödessään kieltää NUONia ja Mega Limburgia esittämästä Gerechthof te Amsterdamille 14.6.1993 päivätyä väitetiedoksiantoa sekä 28.10.1993 pidetyn kuulemisen pöytäkirjaa komissio on rikkonut sekä perustamissopimuksen 214 artiklaa että asetuksen N:o 17/20 artiklan 2 kohtaa. Sitä vastoin komissio korostaa, ettei se ole mitenkään rikkonut salassapitovelvollisuutta tai ilmaissut Postbankin liikesalaisuuksia, koska yhtäältä niitä säännöksiä, joihin vastapuoli on vedonnut, ei sovelleta esillä olevaan asiaan ja toisaalta kyseiset asiakirjat eivät sisällä mitään sellaisia liikesalaisuuksia, joilla olisi kaupallista arvoa.
- 85 Tämän toisen osan ratkaisemiseksi on muistutettava aluksi esillä olevassa asiassa sovellettavista salassapitovelvollisuutta koskevista säännöksistä, jotka velvoittavat komissiota yhteisön kilpailusääntöjen soveltamismenettelyssä. Perustamissopimuksen 214 artiklan mukaan "[y]hteisön toimielimen jäsen, komitean jäsen, yhteisön virkamies tai muu sen henkilöstöön kuuluva ei saa, tehtävänsä päätyttyäkään, ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja eikä varsinkaan tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä". Lisäksi asetuksen N:o 17/20 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa: "Komissio ja jäsenvaltioiden toimivaltaiset viranomaiset sekä niiden virkamiehet ja muut niiden palveluksessa olevat eivät saa ilmaista tietoja, jotka on saatu [tätä] asetusta sovellettaessa ja jotka luonteensa perusteella ovat salassa pidettäviä, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta 19 ja 21 artiklan (jotka koskevat sekä asianosaisten ja kolmansien kuulemista että päätösten julkaisemista) säännösten soveltamista".
- 86 Salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvat tiedot voivat olla sekä luottamuksellisia tietoja että liikesalaisuuksia. Edellä mainittu perustamissopimuksen 214 artikla koskee näet kaikkia "salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja". Tämä artikla koskee erityisesti "tietoja yrityksistä taikka niiden liikesuhteista tai kustannustekijöistä". Artiklassa viitataan siten nimenomaisesti tietoihin, jotka periaatteessa

sisältönsä puolesta kuuluvat liikesalaisuuksien luokkaan sellaisena kuin se käy ilmi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä (em. asia Akzo Chemie v. komissio).

- 87 Liikesalaisuuksia ovat tiedot, joiden osalta ei ainoastaan niiden pelkkä ilmaiseminen yleisölle vaan myös jo niiden antaminen muulle oikeussubjektille kuin sille, joka on tiedon antanut, voi vakavasti vahingoittaa tiedon antaneen oikeussubjektin etuja. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sen yleisen periaatteen mukaisesti, joka vaikuttaa kilpailuoikeuden menettelysääntöihin, liikesalaisuuksille on turvattava ”erityinen suojele” ja näihin liikesalaisuuksiin viitataan nimenomaisesti asetuksen N:o 17/19 artiklan 3 kohdassa ja 21 artiklan 2 kohdassa (ks. erityisesti em. asia Akzo Chemie v. komissio, tuomion 28 ja 29 kohta). Siten silloin, kun komission on todettava konkreettisissa tapauksissa, että kolmansille annettavissa asiakirjoissa on kysymys liikesalaisuuksista, komission on asiakirjojen toimittamisessa noudatettava asianmukaista menettelyä, jolla pyritään takaamaan kyseisten yritysten oikeudet intressit siltä osin, ettei niiden liikesalaisuuksia ilmaista.
- 88 Esillä olevassa asiassa kantaja ja muut asianosaiset pankit ovat useasti vedonneet luottamuksellisten tietojen ja liikesalaisuuksien sisällyttämisestä väitetiedoksiintoon. Erityisesti alankomaalainen pankkiyhdistys NVB oli 27.10.1993 päivätyssä, komissiolle osoitetussa kirjeessään sekä 28.10.1993 pidetyssä kuulemistilaisuudessa vastustanut sitä, että väitetiedoksianto annettaisiin NUONille ja Mega Limburgille, vedoten erityisesti siihen, että tämä väitetiedoksianto sisälsi liikesalaisuuksia ja ettei tällaista asiakirjaa voitaisi lähettää kolmansille yrityksille kokonaisuudessaan. Lisäksi sen jälkeen, kun komissio oli 23.9.1994 päivätyssä kirjeessään nimenomaisesti poistanut kaikki esteet siltä, että NUON ja Mega Limburg esittävät kyseisen asiakirjan oikeudessa, Postbank vaati komissiota peruuttamaan tämän päätöksen muistuttaen, että väitetiedoksianto perustui tietoihin, jotka NVB ja se itse olivat ”nimenomaisesti luokitelleet liikesalaisuuksiksi”. Komissio toteaa osaltaan päinvastoin, että se väitetiedoksiannon versio, jonka se lähetti NUONille ja Mega Limburgille, ei sisältänyt yhtään liikesalaisuutta, koska siihen ei sisällynyt liitteitä. Huolimatta kantajan ja NVB:n esittämistä vastalauseista, komissio lähetti kyseisen asiakirjan NUONille ja Mega Limburgille. Sitten se ei ilmoittanut asianosaisille pankille siitä, että kaksi edellä mainittua yritystä olivat pyytäneet komissiolta lupaa saadakseen esittää asiakirjan kansallisessa oikeudenkäynnissä ja lopuksi

komissio antoi asianosaisille pankeille tiedon myönteisestä vastauksestaan vasta annettuaan kanteen kohteena olevan päätöksen tiedoksi NUONille ja Mega Limburgille.

89 Sen arvioimiseksi, merkitseekö komission menettely tässä asiayhteydessä salassapitovelvollisuuden rikkomista, kuten Postbank väittää, on todettava, että perustamissopimuksen 214 artiklassa ja asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohdassa ei velvoiteta kyseistä toimielintä kieltämään kolmansia yrityksiä esittämästä kansallisessa oikeudenkäynnissä sellaisia asiakirjoja, jotka on vastaanotettu komissiossa vireillä olevan menettelyn aikana ja jotka sisältävät luottamuksellisia tietoja ja liikesalaisuuksia. Kyseisissä määräyksissä ei kielletä antamasta niitä tiedoksi kansallisille tuomioistuimille, vaikka nämä määräykset estävät yrityksiä antamasta asiakirjoja kolmansille. Yhtäältä asetuksen N:o 17 20 artiklan 2 kohtaa ei tosin voida soveltaa esillä olevassa asiassa, koska, kuten on jo korostettu, kaikenlainen yhteistyö, suora ja epäsuora, komission ja kansallisten oikeusviranomaisten välillä jää kyseisen asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle. Toisaalta perustamissopimuksen 214 artiklaa, jossa kielletään kaikkia toimielinten virkamiehiä ja muita henkilöstöön kuuluvia ilmaismasta kolmansille luottamuksellisia tietoja ja liikesalaisuuksia, ei voida tulkita siten, että salassapitovelvollisuuden noudattamista koskevan velvoitteen vuoksi komission olisi kiellettävä yrityksiltä kaikenlainen hallinnollisen menettelyn aikana saatujen asiakirjojen esittäminen kansallisissa tuomioistuimissa. Tällainen tulkinta voisi vaarantaa yhteistyön kansallisten oikeusviranomaisten ja yhteisön toimielinten välillä, sellaisena kuin siitä on määrätty perustamissopimuksen 5 artiklassa, ja erityisesti vaikuttaa taloudellisten toimijoiden oikeuteen saada tehokasta oikeusturvaa. Tarkemmin sanottuna esillä olevan asian kaltaisessa tapauksessa tällainen tulkinta poistaisi tietyiltä yrityksiltä suojan, jota kansalliset tuomioistuimet antavat niille oikeuksille, jotka kuuluvat näille yrityksille perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan välittömän oikeusvaikutuksen perusteella.

90 Kuitenkin tarjotessaan yhteistyötä kansallisille tuomioistuimille komissio ei voi missään tapauksessa heikentää niitä takeita, joita oikeussubjekteille annetaan salassapitovelvollisuuteen liittyvissä yhteisön säännöksissä (ks. em. asia *Delimitis*, tuomion 53 kohta). Tällaisten takeiden kunnioittaminen velvoittaa komissiota, sen tutkiessa yrityksen pyyntöä voida esittää tuomioistuimelle luottamuksellisia tietoja ja liikesalaisuuksia sisältäviä asiakirjoja, toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet, jotta asianomaisten yritysten oikeutta näiden tietojen suojeluun ei mitenkään loukattaisi näiden asiakirjojen antamisella kansalliselle tuomioistuimelle. Tällaisiin

varotoimenpiteisiin voisi kuulua erityisesti se, että kansalliselle tuomioistuimelle ilmoitetaan nimenomaisesti ne asiakirjat tai ne kohdat, jotka sisältävät luottamuksellisia tietoja tai liikesalaisuuksia. Kuten on jo todettu, kansallisen tuomioistuimen on sitten taattava näiden tietojen luottamuksellisen luonteen tai liikesalaisuuksien suojelu.

91 Erityisesti sellaisessa tapauksessa kuin esillä oleva tapaus, jossa asianomaiset yritykset ovat vedonneet liikesalaisuuksien olemassaoloon hallinnollisen menettelyn aikana, komission on edellä mainitussa asiassa Akzo Chemie vastaan komissio lausutun yleisen säännön mukaan annettava näille yrityksille mahdollisuus tuoda näkökantansa esille. Komission on erityisesti annettava niille mahdollisuus sekä esittää ne kohdat asiakirjoista, joiden antaminen kansalliselle tuomioistuimelle ilman varotoimia voisi aiheuttaa näille yrityksille vahinkoa, että osoittaa tämän vahingon luonne ja ulottuvuus.

92 Kaikesta edeltävästä seuraa, että vastoin kantajan väitteitä komissio ei periaatteessa riko perustamissopimuksen 214 artiklaa yhteisön kilpailusääntöjen soveltamismenettelyssä, kun se ei kiellä antamasta kansallisille tuomioistuimille sellaisia asiakirjoja, jotka sisältävät luottamuksellisia tietoja ja liikesalaisuuksia. Tämä toimielin ei kunnioita velvoitettaan noudattaa salassapitovelvollisuutta ainoastaan silloin, jos se sallii tällaisten asiakirjojen lähettämisen kansallisille oikeusviranomaisille toteuttamatta tarpeellisia varotoimenpiteitä, joihin tarvittaessa kuuluvat luonteeltaan menettelyä koskevat toimenpiteet, jotta suojeltaisiin näiden tietojen mahdollisesti luottamuksellista luonnetta tai liikesalaisuuksia.

93 Tietyissä tapauksissa kuitenkin on mahdollista, että vaikka komissio toteuttaisi kaikki edellä mainitut varotoimenpiteet, kolmansien ja yhteisöjen suojelua ei voitaisi täysin taata. Näissä poikkeuksellisissa tilanteissa komissio voi yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kieltää asiakirjojen antamisen kansallisille oikeusviranomaisille. Tällainen kieltäminen on perusteltu ainoastaan silloin, kun kieltäminen on ainoa toimenpide, jolla voidaan turvata ”kolmansien oikeuksien suojelu”, joka periaatteessa on kansallisten tuomioistuinten tehtävänä, tai ”kun tällaisten tietojen

ilmaiseminen voisi vahingoittaa yhteisöjen toimivuutta ja riippumattomuutta”, jonka arviointi sitä vastoin kuuluu yksinomaan asianomaisten yhteisöjen toimielinten toimivaltaan (ks. tältä osin asia C-2/88 Imm., Zwartveld ym., tuomio 6.12.1990, Kok. 1990, s. I-4405, 10 ja 11 kohta, ja asia 145/83, Adams v. komissio, tuomio 7.11.1985, Kok. 1985, s. 3539, 43—44 kohta).

94 On todettava, että esillä olevassa asiassa, jossa hallinnollisessa menettelyssä osapuolina olevat pankit ovat useasti ilmoittaneet vastustavansa erityisesti väitetiedoksiintoon sisältyneiden tietojen mahdollista ilmaisemista, komission, vaikka se kiisti sen, että kyseisiin asiakirjoihin sisältyy liikesalaisuuksia, olisi pitänyt tutkia huolellisesti näiden yritysten näkemykset asiakirjojen esittämisestä oikeudessa ja toteuttaa kaikki tarvittavat varotoimenpiteet, jotta tällaisten yritysten intressiä, joka koskee sitä, että asiakirjojen sisältämiä tietoja ei ilmaista, suojattaisiin. Tarkemmin sanottuna, ottaen huomioon sen seikan, että hallinnollisen menettelyn aikana yhtäältä tämä toimielin oli lähettänyt väitetiedoksiannon NUONille ja Mega Limburgille varaamatta niille yrityksille, joita asia koskee ja erityisesti Postbankille, tilaisuutta esittää näkemyksensä liikesalaisuuksien sisällyttämisestä tähän asiakirjaan (vastoin kuin em. asiassa Akzo, tuomion 29 kohta), ja toisaalta että NVB oli ilmoittanut tällaisten salaisuuksien olemassaolosta saatuaan tiedon väitetiedoksiannon lähettämisestä mainituille yrityksille, vastaajan olisi pitänyt antaa pankeille, joita asiakirja koski, tieto NUONin ja Mega Limburgin pyynnöstä voida esittää väitetiedoksianto ja kuulemispöytäkirja kansallisissa oikeudenkäynneissä. Lisäksi ottaen huomioon pankkien esittämät mahdolliset huomautukset, joiden mukaan nämä asiakirjat sisältävät liikesalaisuuksia, komission olisi pitänyt antaa näille pankeille välittömästi tieto asianmukaisesti perustellusta päätöksestä.

95 Koska antaessaan väitetiedoksiannon ja kuulemispöytäkirjan kolmansille yrityksille komission olisi pitänyt noudattaa yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Akzo Chemie vastaan komissio esille tuomaa menettelyä ja koska komissio ei menetellyt näin, tämän toimielimen oli samoin ja suuremmallakin syyllä, sen jälkeen, kun tietyt näistä yrityksistä olivat esittäneet sille pyynnön, että ne ”oikeutettaisiin” esittämään kyseiset asiakirjat kansallisissa oikeudenkäynneissä, toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen välttämiseksi, ettei näihin asiakirjoihin mahdolli-

sesti sisältyviä liikesalaisuuksia ilmaista. Mutta oikeudenkäyntiasiakirjoista käy ilmi, ettei vastaaja ole antanut kantajalle tietoa tästä NUONin ja Mega Limburgin vaatimuksesta eikä myöntävästä vastauksestaan kuin vasta neljä päivää sen jälkeen, kun se oli antanut vastauksensa kyseisille yrityksille.

- 96 Siten esillä olevassa asiassa komissio ei ole noudattanut salassapitovelvollisuuttaan jättäessään antamatta Postbankille mahdollisuuden näkemyksensä esille tuomiseen kyseisten asiakirjojen esittämisestä oikeudessa ja jättäessään toteuttamatta sellaiset toimenpiteet, joilla pyrittäisiin suojelemaan niiden tietojen luottamuksellista luonnetta tai liikesalaisuuksia, joiden suojelua kyseiset pankit sitä vastoin pyysivät.
- 97 Esillä olevan kanteen ensimmäisen kanneperusteen toinen osa on siten perusteltu.
- 98 Näissä olosuhteissa komission 23.9.1994 päiväämään kirjeeseen sisältynyt päätös, joka oli vahvistettu 3.—4.10.1994 päivätyllä kirjeellä, on kumottava, ilman että kantajan esittämistä muista kanneperusteista olisi tarpeen antaa ratkaisua.

Oikeudenkäyntikulut

- 99 Työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka on hävinnyt asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on hävinnyt asian ja kantaja on sitä vaatinut, vastaaja on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(laajennettu ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) **Komission 23.9.1993 ja 3.—4.10.1994 päiväämiin kirjeisiin sisältynyt päätös, joka on osoitettu sekä NUON Veluwse Nutsbedrijven NV:lle ja Maatschap-pij Elektriciteit en Gas Limburg NV:lle että Postbank NV:n hallitukselle, kumotaan.**
- 2) **Komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

Saggio

Bellamy

Kalogeropoulos

Tiili

Moura Ramos

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä syyskuuta 1996.

H. Jung

A. Saggio

kirjaaja

presidentti